

Aan: Ministerie van Economische Zaken

Datum : 19 december 2014
Ons kenmerk: VVP 19-12 URM /HBO.
Onderwerp : Reactie Internetconsultatie "Wijziging URM per 1 januari 2015"
Informatie : Henk Boelrijk, tel. 06-53350862, E-Mail hboelrijk@lto.nl

Middels dit schrijven reageert het Verenigd Varkenshouderij Platform (VVP) op de internetconsultatie "wijziging Uitvoeringsregeling Meststoffenwet per 1 januari 2015". In deze consultatie worden wijzigingen voorgesteld in de forfaits voor bepaalde dieren en voor de meststamenstelling, is de uitbreiding van de pilot voor mineralenconcentraat aan de orde en tenslotte een aantal technische aanpassingen. Per onderdeel zullen we deze wijzigingen voorzien van onze vragen en opmerkingen, waarbij we afsluiten met de pilot mineralenconcentraat, aangezien ons daarover vandaag nog bericht van uw Ministerie bereikte.

Wij sluiten aan bij de reactie van Wiebren van Stralen van LTO Nederland en willen die vanuit de varkenshouderij nog eens extra kracht bijzetten.

We kunnen constateren dat voor de actualisatie van een aantal diercategorieën waaronder varkens gebruik is gemaakt van de recentste wetenschappelijke onderzoeken. Wij hebben op diverse niveaus aangedrongen om de forfaits in overeenstemming te brengen met de zichtbare trends in de veehouderijpraktijk en het is goed om te constateren dat dit in het voorstel op een aantal plaatsen tot uiting komt. Onze vragen en opmerkingen hebben vooral betrekking op een aantal keuzes die ten grondslag liggen aan de voorgestelde forfaits en op de onderbouwing voor afgeleide normen voor die diercategorieën waarvoor niet de beschikking is over recent wetenschappelijk onderzoek. Om de verschillen goed inzichtelijk te maken hebben we de verschillende tabellen die de afgelopen jaren zijn gehanteerd op een rij gezet. Een aantal zaken vallen ons op als we de publicaties van 2008, 2010-2013, 2014-2017 en de nu voorgestelde forfaits 2015 naast elkaar zetten. Naast een aantal meer algemene vragen zijn een aantal specifieke vragen uit onze sector geformuleerd.

Algemene vragen

Wij kunnen ons zoals in de aanhef reeds verwoord, prima voorstellen dat de jaarlijkse mestproductiecijfers van CBS/WUM een belangrijke bron zijn voor het aanpassen van de excretieforfaits. Ten algemene hebben we nog wel een aantal vragen:

1. Is er naast mestproductiecijfers ook gekeken naar andere bronnen waaruit de nieuwe excretieforfaits zijn te onderbouwen? Zo ja, kunt u ons een afschrift bezorgen van de gebruikte bronnen en van de informatie die ten grondslag ligt aan het nieuwe voorstel? Wij denken hierbij aan vervoersbewijzen dierlijke mest die RVO beheert en wetenschappelijke publicaties van de verschillende onderzoeksinstituten. In de sector zijn de gegevens van voerleveranties beschikbaar en wij kunnen ons voorstellen dat er ook deskundigen in de periferie zijn geraadpleegd. Mocht dit niet het geval zijn dan dringen wij er op aan dat dit wel overwogen wordt, in onze reactie zijn ook deze bronnen gebruikt waardoor er een nauwere aansluiting op de praktijk kan worden gemaakt.
2. Voor de diercategorieën waar sprake is van grote wijzigingen bepleiten wij een duidelijke communicatie over hoe individuele veehouders in de verantwoording van de meststoffenwet met deze wijzigingen om dienen te gaan. De inwerkingtreding is naar verwachting niet bij de

start van het nieuwe kalenderjaar gereed en daardoor is het opgeven van eind –en beginvoorraden (1 febr.) bijvoorbeeld al lastig.

3. Tenslotte constateren we dat er in de bedrijfsvoering –en resultaten in toenemende mate variatie optreedt die niet of onvoldoende tot uitdrukking komt in de diergebonden normen en forfaits voor mestsamenvatting. De vrije bewijsleer kan in dat geval door de veehouders worden benut om de bedrijfsspecifieke situatie te verantwoorden. Alleen voor melkveehouders is daarvoor de BEX beschikbaar, andere dierlijke sectoren moeten gebruik maken van de forfaitaire waarden. Echter, in de handhaving constateren we een toenemende complexiteit, waarbij van de individuele veehouder telkens meer wordt gevraagd als het gaat om bewijslast. De veehouder dient volgens (representanten van) het Ministerie van Economische Zaken zeer uitgebreide bewijslast te documenteren wanneer er op het bedrijf sprake is van zeer specifieke omstandigheden gelden op basis waarvan er gemotiveerd afgeweken kan worden van de forfaits. Voor de varkenshouderij adviseert CDM om –ondanks aantoonbare verschillen in excretie en mestsamenvatting- toch te kiezen voor één algemeen forfait. Daarmee schuift de bewijslast en administratieve last steeds meer naar de veehouder. Daarom geven wij graag het volgende in overweging:
 - a. Om voor die diercategorieën waarvan bekend is dat er veel bedrijfsspecifieke factoren zijn die een grote impact hebben op excretie en mestsamenvatting, samen met het bedrijfsleven te komen tot een aantal criteria op basis waarvan gemotiveerd en aantoonbaar kan worden afgeweken van de forfaits.

Varkens, alle categorieën:

Stikstof: Opvallend is dat de excretie van stikstof van alle diercategorieën (behalve dek –en zoekberen op vaste mest) met 3 tot 22% zijn toegenomen. Deze stijgende trend is niet zichtbaar in de jaarlijkse publicaties van de mestproductiecijfers door CBS/WUM. Met name bij fokzeugen en biggen zijn ook de stikstofgehalten in de mest flink gedaald. Wij vragen ons af op basis waarvan deze stijging is te verklaren en zien daar graag de wetenschappelijke onderbouwing voor. Is deze puur gebaseerd op het samenvoegen /harmoniseren van diercategorieën of is er een voer, management –of diereffect op basis van beschikbaar onderzoek meegenomen?

Uiteraard zijn wij ons er van bewust dat het gros van de bedrijven gebruik maakt van de stalbalans en daarmee een bedrijfseigen stikstofproductie bepaalt. Echter, wanneer ook de N-correctie meegenomen wordt, een post die in de stalbalans direct gekoppeld is aan de mestproductie en daarmee aan de mestafzet op bedrijven, dan valt op dat deze is toegenomen bij een paar diercategorieën, terwijl deze bij de meeste groepen is gedaald. Dit heeft ongetwijfeld te maken met de steeds bredere toepassing van emissiearme huisvestingssystemen, waarvan gemakshalve wordt aangenomen dat deze stikstof extra wordt behouden in de mest. Reeds in Groenestein et al (2005) is al aannemelijk gemaakt dat dit lang niet altijd opgaat (pag. 6):

(...) de NH3-emissiemetingen (basis voor de emissiefactoren in de Rav) uitgevoerd bij een bepaalde N-excretie. In de loop van de tijd veranderen de N-excreties, zoals beschreven in Jongbloed en Kemme (2005) en Kemme et al. (2005). Aangenomen wordt dat de emissie van NH3 bij veranderende N-excretie procentueel gelijk blijft. Aangenomen wordt dat de NH3-emissie in kg evenredig vermindert met de hoeveelheid stikstof in de mest. Een kritische kanttekening bij deze aanname is dat op basis van de processen de emissie van NH3 afhankelijk is van TAN (...) en niet van de totale hoeveelheid N in de mest (Monteny, 2000). Of de TAN evenredig toe- of afneemt met een veranderende totale hoeveelheid N in de mest hangt af van de onderliggende processen die beïnvloed zijn door de reducerende maatregelen. Derhalve kan een onderschatting, dan wel overschatting gemaakt worden van de werkelijke NH3-emissie

De grootte van de gasvormige N-verliezen wordt voor het grootste deel bepaald door de NH3-emissie. Door Mosquera et al. (2005) is onderzocht wat de variabiliteit in de resultaten van de NH3-emissiemetingen is bij vleesvarkens. Het bleek dat deze hoog was en dat emissie-arme systemen wel

statistisch onderscheiden konden worden van conventionele systemen ($P < 0.10$), maar dat de verschillen tussen de emissie-arme systemen (spoelgoten, koeldek en IC-V) niet significant waren ($P > 0.50$). De reden voor de grote variabiliteit van de resultaten van de NH₃-emissiemetingen is een optelsom van alle factoren die NH₃-emissie beïnvloeden zoals seizoen, voer, staltemperatuur, luchtbeweging, gedrag van het dier, management van de veehouder enz.

In de praktijk neemt het aantal geluiden dat er sprake is van een stikstofgat hand over hand toe. Met de voorgestelde forfaits zal dit verschijnsel alleen maar erger worden. Voor met name de varkenssector zijn de N-correcties voor de gangbare diercategorieën 401 en 411 fors naar beneden aangepast, zowel voor de traditionele huisvesting alsook voor de emissiearme huisvesting. Tot een aantal jaren geleden was een stikstofgat niet altijd problematisch, mits de afgevoerde hoeveelheid mest en de fosfaatbalans maar sluitend waren. Dit is door de toenmalige Minister Veerman in een kamerbrief (17 januari 2007 07-LNV-B-01 DL. 2007/148) vastgelegd. In de praktijk wordt het voor een ondernemer echter steeds lastiger om een optredend stikstofgat overtuigend te verantwoorden. Dit heeft vooral gevolgen voor bedrijven die zelf beschikken over grond. Deze zullen nog meer aan moeten tonen welke mest op hun eigen land is uitgereden. Wij zijn van mening dat het tijd wordt voor een actualisatie van de genoemde kamerbrief, voor zowel de verantwoording van stikstof als fosfaat. Op basis daarvan moeten veehouders gericht gebruik kunnen maken van een aantal gefundeerde (wetenschappelijk onderbouwde) bedrijfsfactoren waarmee verschillen verklaard kunnen worden. Vanuit de sector is hiervoor een analyse van bedrijfsgegevens beschikbaar die we graag met uw Ministerie verder bespreken en vergelijken met de onderbouwing van de Commissie Deskundigen Meststoffenwet. Mochten er hiaten zijn tussen wetenschap en praktijk dan willen we graag kijken in hoeverre die opgelost kunnen worden.

Fosfaat: De afgelopen jaren is er door Uw Ministerie en het bedrijfsleven veel energie (en geld) gestoken in onderzoek naar de verschillen in fosfaatefficiëntie tussen varkens. Het gaat hierbij om verschillen tussen dieren gevoerd met brijvoer en droogvoer, maar ook het verschil tussen het mesten van beren en borgen. De verschillen in de gehanteerde bedrijfssystemen en diergroepen hebben een aantoonbaar effect op de productie van dierlijke mest (in volume) en op de fosfaatvastlegging en excretie. Het is voor ons uitermate teleurstellend om te moeten constateren dat al deze onderzoeken wel een aantoonbaar verschil in retentie en excretie aan het licht brengen, maar dat de CDM vervolgens adviseert om dat verschil niet tot uiting te brengen in de forfaits. Dit betekent dat bedrijven die aan brijvoeding doen of beren mesten in de problemen komen bij de verantwoording van de mestproductie. Wij dringen er op aan om met ons in overleg te treden om te bekijken op welke wijze er tegemoetgekomen kan worden aan deze bezwaren. In 'Recept voor Duurzaam Varkensvlees' wordt een module opgenomen die gericht is op het verhogen van de fosfaatbenutting. Een aantal aspecten van de bedrijfsvoering (brijvoer of droogvoer, beren of borgen) is zonder al te veel uitvoeringsproblemen te controleren. Wij zijn het om die reden niet eens met het advies van CDM die zich niet lijkt te hebben verdiept in de mogelijkheden die er op dit vlak beschikbaar zijn.

Samengevat: kritisch ten aanzien van verhoging stikstofexcretie i.v.m. optreden stikstofgaten

Pilot mineralenconcentraat

Vandaag, 19-12, bereikte ons het bericht dat de uitbreiding van de pilot Mineralenconcentraat waarschijnlijk niet al per 1 januari a.s. geëffectueerd kan worden. Dit is mede gelegen in het aantreden van een nieuwe Eurocommissaris en de vorderingen in het overleg met de Commissie over een permanente beschikking.

Dit bericht komt bij ons toch wel hard aan, juist omdat deze in consultatie voorliggende regeling overduidelijk verwachtingen schept dat er een uitbreiding tot 30 deelnemers aan zit te komen.

Mocht de uitbreiding in een later stadium in 2015 alsnog kunnen plaatsvinden, dan is het bemestingsseizoen reeds begonnen, bovendien hebben een aantal ondernemers zich reeds bij ons

gemeld die voorgesorteerd hebben op en geïnvesteerd hebben in een grotere pilot.

Over de inhoud van de voorliggende tekst hebben wij ook nog een aantal opmerkingen:

- Bij de eisen aan het mineralencontraat dienen volgens ons nog de eenheden vermeld te worden.
 - o Is de verhouding N/P in kg/kg of mol/mol. Wij gaan uit van het eerste echter missen deze vermelding
 - o Idem voor de eenheid van geleidbaarheid, wij gaan ervan uit dat mS/cm bedoeld wordt.
- De grenswaarde voor geleidbaarheid van 50 mS/cm is volgens ons te scherp gesteld. Deze eis is bedoeld om te voorkomen dat dunne fractie na mestscheiding ook zou kunnen voldoen aan de eisen voor kunstmestvervangers. Het effect kan echter zijn dat ook concentraat van zeugemest uitgesloten is van deelname. Uit de rapportage Mineralenconcentraten uit dierlijke mest, monitoring in het kader van de pilot mineralenconcentraten, blijkt dat niet alle deelnemers de grens van 50 mS/cm halen. Hier zou deelnemer D net niet voldoen met 48 mS/cm terwijl de indikking op basis van ingaande geleidbaarheid de op één na hoogste is. Deelnemer E voldoet niet met 38 mS/cm terwijl de indikking op basis van de ingaande geleidbaarheid bijna gelijk is aan die van deelnemer B, die wel gemakkelijk voldoet omdat de ingaande geleidbaarheid veel hoger is. Wij bepleiten dat de eis van 50 mS/cm wordt verlaagd naar 40 mS/cm . Daarmee wordt eveneens dunne fractie uitgesloten en blijft het mogelijk om zeugemest via RO te concentreren.

Voor wat betreft de verdere technische aanpassingen in de URM hebben wij geen opmerkingen.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, uiteraard zijn wij graag bereid om nadere toelichting te verschaffen.

Vriendelijke groet,

Verenigd Varkenshouderij Platform

Henk Boelrijk
Secretaris